

Školní preventivní strategie

Východiska školní preventivní strategie

Škola si je vědoma, že nárůst projevů rizikového chování v populaci mládeže a dětí školního věku je závažným celospolečenským problémem s dopady jak na život a individuální osud jednotlivců a rodin, tak prosperitu komunity obce i státu. Za rizikové chování, resp. sociálně patologické jevy v chování dětí a mládeže, se považuje především

- Šikanování
- jakékoliv projevy agresivního chování a jednání
- záškoláctví
- dětská kriminalita, delikvence a vandalismus
- ohrožení vývoje dítěte v důsledku zanedbávání nebo jiného patologického vlivu v jeho výchově
- xenofobie, rasismus, intolerance a antisemitismus
- užívání legálních a nelegálních návykových látek
- zneužívání léků a anabolik
- netolismus a patologické hráčství
- chování ohrožující reprodukční zdraví
- podléhání komerčnímu sexuálnímu zneužívání dětí
- podléhání vlivu sekt a sociálně patologických náboženských hnutí.

Škola si uvědomuje svůj podíl na odpovědnosti za předcházení vlivům, jež by mohly žáky školy ohrozit v jejich zdárném tělesném, duševním a sociálním vývoji, aniž by si však kladla za cíl nezastupitelnou roli rodičů dětí v této oblasti přejímat. Svůj úkol vidí po boku dalších institucí jako pomoc a podporu rodičů svých žáků.

Školní preventivní strategie byla formulována jako základ pro vytváření školního programu prevence rizikového chování. Tento program je připravován pro každý školní rok a je každý rok zpětně hodnocen.

Při stanovení školní preventivní strategie a při vytváření školního programu prevence rizikového chování škola respektuje příslušné právní a metodické dokumenty:

Metodický pokyn MŠMT ČR č. j.: 14 423/99-22 k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance

Metodický pokyn č. j.: 10 194/2002-14 k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví

Č. j.: 25 884/2003-24:

Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané

Metodické doporučení č. j.: 21291/2010-28 k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních

Metodický pokyn ministra školství, mládeže a TV č. j.: 24 246/2008-6 k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení

Zákon č.359/1999 Sb. o sociálně právní ochraně dětí

Stav školy z hlediska rizikového chování

Škola nevykazuje zvýšený výskyt rizikového chování. Mezi žáky není výrazný podíl dětí z méně sociálně a kulturně podnětného a ekonomicky nedostatečně zajištěného rodinného prostředí.

V listopadu 2016 vzniklo školní poradenské pracoviště (ŠPP), které tvoří školní psycholog, výchovný poradce a metodik prevence. Žáci mají možnost, v případě potřeby, navštívit školního psychologa, nebo výchovného poradce.

Žáci mají možnost účastnit se na půdě školy značného počtu aktivit určených k hodnotnému trávení volného času. Žáci tříd 1. stupně mohou navštěvovat školní družinu.

Nejčastější projevy rizikového chování, které škola řeší, jsou záškoláctví, vandalismus a kouření.

Cílová skupina školní preventivní strategie

Školní preventivní strategie je zaměřena na žáky 1. - 9. ročníku školy, přičemž zvláštní zřetel se klade na žáky se zvýšenou tendencí k rizikovému chování, a to:

- děti ze sociálně slabšího a méně podnětného rodinného prostředí
- děti s velmi slabým prospěchem
- děti se specifickými vývojovými poruchami učení a chování
- děti cizince.

Personální zajištění školní preventivní strategie

Výchovný poradce zajišťuje žákům i pedagogickým pracovníkům možnost poradit se o jejich problémech. Učitelé informují výchovného poradce o projevech rizikového chování mezi žáky. Výchovný poradce navrhuje opatření, iniciuje svolání výchovné komise, věnuje se individuálním konzultacím s rodiči a žáky a předává jim informace o možnostech odborné péče a intervence. Zajišťuje jednání s orgány státní správy a odbornými pracovišti.

Metodik prevence spoluvytváří program prevence rizikového chování a podílí se na jeho realizaci. Komunikuje s pedagogickými pracovníky o otázkách prevence a koordinuje jejich aktivity v této oblasti. Doporučuje jednotlivým

pedagogům doplňkové aktivity jejich preventivní práce, tyto aktivity vyhledává a zajišťuje.

Školní psycholog zajišťuje pomoc a podporu žákům v obtížných situacích i preventivních opatřeních. Pomoc a podpora žáků probíhá prostřednictvím individuální a skupinové práce. Školní psycholog poskytuje také pomoc a podporu zákonným zástupcům a pedagogickým pracovníkům, se kterými úzce spolupracuje.

Pedagogičtí pracovníci rozvíjejí v souvislosti se svojí pedagogickou činností příslušné kompetence žáků. Průběžně monitorují a pedagogicky diagnostikují své žáky a třídní kolektivy. Promýšlejí a realizují vhodná pedagogická řešení nastalých situací. Pravidelně komunikují s rodiči žáků a s ostatními pedagogickými pracovníky. V případě potřeby se obracejí na výchovného poradce.

Ředitel školy sleduje způsob provádění prevence rizikového chování a řešení případných problémů v kontextu chodu celé školy. V případě potřeby svolává výchovnou komisi složenou z rodičů, pedagogů, pracovníků orgánů péče o dítě, psychologů apod.

Dlouhodobé cíle školní preventivní strategie

Účelem činností plynoucích ze školní preventivní strategie je zabránění nebo oddálení a snížení výskytu rizikového chování a zvýšení schopnosti žáků činit informovaná a zodpovědná rozhodnutí slučitelná s harmonickým rozvojem jejich osobnosti.

K tomu si stanovujeme následující dlouhodobé cíle školní preventivní strategie:

- výchova ke zdravému životnímu stylu
- výchova k respektování smysluplných pravidel (například pravidel stanovených školním řádem, dohodnutých ve třídních kolektivech, vyplývajících ze zásad slušného jednání mezi lidmi)

- výchova k toleranci
- výchova ke kritickému myšlení
- výchova k odolnosti vůči manipulativnímu jednání.

Střednědobé cíle školní preventivní strategie

- vzdělávání pedagogického sboru v oblasti prevence rizikového chování, například na téma jak minimalizovat šikanu, vedení třídnické hodiny, práce třídního učitele s třídním kolektivem apod.
- posilovat spolupráci uvnitř pedagogického sboru, posilovat dobré interpersonální vztahy
- prohlubovat atmosféru důvěry mezi žáky a pedagogy
- usilovat o kvalitní spolupráci s rodiči žáků
- klást důraz na nespécifickou i specifickou primární prevenci
- zařazovat kvalitní preventivní programy
- podporovat vhodné aktivity žáků (školní akademie a podobné akce, účast v soutěžích, zájmové kroužky)
- oceňovat dobré výsledky žáků, zveřejňovat jejich úspěchy.

Krátkodobé cíle školní preventivní strategie

- pravidelně sestavovat školní program prevence rizikového chování vycházející z dlouhodobých a střednědobých cílů školní preventivní strategie
- realizovat tento školní preventivní program.

Kompetence rozvíjené školní preventivní strategií

Realizace školní preventivní strategie si klade za cíl přispět k rozvoji klíčových kompetencí žáků zejména těmito výstupy:

- usiluje o zlepšení tělesné zdatnosti
- projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům
- dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných
- odmítá dopink, drogy a jiné škodliviny
- chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné
- uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou
- uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku
- zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje
- projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce
- rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti

- dává do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni
- samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím
- v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a životními cíli mladých lidí přijímá odpovědnosti za bezpečné sexuální chování
- vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt, uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresii.

Realizace školní preventivní strategie

Na realizaci školní preventivní strategie se podílejí všichni pedagogičtí pracovníci školy a prostupuje všemi činnostmi a výukou. Uplatňuje se zejména ve výuce těmito předměty:

- výchova ke zdraví
- výchova k občanství
- prvouka
- přírodověda, přírodopis
- chemie
- tělesná výchova.

Vlastní pedagogické působení pracovníků a působení ŠPP školy je doplňováno zejména spoluprací s:

- Policií ČR
- Městskou policií
- občanskými sdruženími zabývajícími se prevencí rizikového chování
- jednotlivými specialisty – preventisty
- lékaři a psychology.

Řešení problémů

Všichni pedagogičtí pracovníci, zejména třídní učitelé, věnují žákům náležitou pozornost, všímají si známkem možných problémů žáka, skupiny žáků nebo třídního kolektivu, hledají příčiny a možné cesty nápravy. Jsou v úzkém kontaktu s rodiči a kolegy. V případě potřeby jednají s rodiči a výchovným poradcem (školním psychologem) na úrovni výchovné komise, ev. s odbornými institucemi (PPP) nebo státními orgány (sociální odbor, policie).